

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันนี้ทั่วโลกเริ่มตระหนักถึงพิษภัยของการทำลายสภาพแวดล้อม ซึ่งกำลังก่อให้เกิดมหันตภัยต่อมนุษยชาติและสิ่งมีชีวิตทั้งมวลในโลก มนุษย์ทุกคนผูกพันอยู่กับธรรมชาติอย่างกลมกลืนและเกื้อหนุนกันมาช้านาน จนบางครั้งลืมนึกไปว่าการสูญเสียคุณธรรมชาติและสภาพแวดล้อมนั้นมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันเพียงใด ความคุ้นเคยในการจับจ่ายใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติอย่างไร้ขอบเขตของผู้คนทั้งปวง ได้ก่อให้เกิดผลกระทบสืบเนื่องที่เป็นปัญหามานับการยิ่ง (กรมวิชาการ, 2542 : 1) นอกจากนี้ในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหา หรือวิกฤตการณ์ที่เกิดปัญหากับมนุษย์ที่มีสาเหตุจากสภาพความเปลี่ยนแปลงของอากาศ เช่นการทำให้เกิดน้ำท่วมอย่างรุนแรงในประเทศที่จังหวัดแพร่ และจังหวัดเพชรบูรณ์ ทำให้เกิดการสูญเสียประชาชนและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 1-2) หรือปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านสภาพแวดล้อมเช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน มลพิษจากมูลฝอย และกากสารพิษตกค้าง ซึ่งมีสาเหตุมาจากที่มนุษย์พัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม โดยไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งการป้องกัน และแก้ไขมลภาวะอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ จนเป็นเหตุทำให้สภาพแวดล้อมเกิดภาวะมลพิษขึ้น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2540 : 11) ได้กล่าวไว้ว่าการเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ อันมีผลกระทบถึงชีวิตผู้คนอีกด้วยนั้นย่อมเท่ากับว่าเรากำลังสูญเสียไปทั้งคุณภาพของสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต เพื่อให้ประชาชนทุกคนและทุกฐานะมีสิทธิใช้ชีวิตให้ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีอย่างทัดเทียมกัน รัฐบาลจึงต้องกำหนดนโยบายและมาตรการขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพของสิ่งแวดล้อม และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติมิให้เสื่อมโทรม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 1-2) ได้กล่าวว่า จากการที่เกิดปรากฏการณ์และปัญหาสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ และมีผลเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งสิ้น จึงต้องพยายามที่จะมุ่งหาวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูระบบนิเวศให้กลับคืนมา การให้ความรู้เรื่องของสภาพแวดล้อมที่จะให้ได้ผลคืออย่างจริงจังนั้น จึงต้องมีวิธีแก้ไขด้วยการให้ความรู้กับนักเรียนเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เป็นการปลูกฝังให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทางด้านของความตระหนัก มีเจตคติเพื่อส่งผลให้เกิดทักษะและการประเมินค่าในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมด้วย

ด้วยเป็นบุญกุศลของปวงชนชาวไทยยิ่งนักที่ได้มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถผู้ทรงคุณอันประเสริฐ ทรงห่วงใยทุกข์สุขของประชาชน ทรงตระหนักถึงปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและได้ทรงปฏิบัติพระองค์มาเป็นเวลาช้านานแล้ว เป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์แก้ไขและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้คืนสภาพดีขึ้น ทรงปรับปรุงบริเวณสวนจิตรดาในพระราชวังดุสิต อันเป็นที่ประทับ มีอาณาบริเวณประมาณสี่ร้อยกว่าไร่ ให้คงามร่มรื่นประคองสวนรุกขชาติกลางเมืองหลวง มีต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ชานาพรรณปลูกอย่างสวยงามอยู่มากมาย (กรมวิชาการ, 2537 : 125-126)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 จ : คำนำ) ได้กล่าวถึงนโยบายการปฏิรูปโรงเรียน และสถานศึกษาอันเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปในด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อต้องการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน ด้วยการมีอาคารสวยงามมั่นคงแข็งแรง สภาพแวดล้อมน่าอยู่ มีบรรยากาศร่มรื่นสวยงามเอื้อต่อการเรียนการสอน อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในที่สุด จากนโยบายประกันความปึกคักของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อมุ่งหวังจะให้เยาวชนได้ศึกษาลำเรียนในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมสะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยจากสิ่งสกปรก และอบายมุขต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เป็นคนดีของสังคมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวนิจ ทองมุด (2536 : 117) ที่พบว่าโรงเรียนได้มีการพัฒนาอาคารสถานที่ โดยจัดทำสวนหย่อม ปลูกต้นไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับในบริเวณโรงเรียนจัดหาแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ ห้องน้ำห้องส้วมและทางระบายน้ำให้สะอาดเพียงพอและถูกสุขลักษณะ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรนต์ แสงอรุณ (2539 : 201) ที่พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมเสริมหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน เพราะโรงเรียนและบริเวณโรงเรียน เป็นเสมือนห้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมขนาดใหญ่ของนักเรียน จึงควรจัดอาคารเรียนและบริเวณโดยรอบให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับเทียน ทองแก้ว (2538 : 74) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมโดยรอบมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมปรับพฤติกรรมของตนเองไปในแนวทางที่ดีต่อการเรียนการสอน จึงได้เน้นให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้รอบตัวของนักเรียน โดยเฉพาะในการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในห้องเรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

รวีวรรณ ชินตระกูล (2540 : 102) ได้กล่าวว่าการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารโรงเรียน ที่ต้องปฏิบัติให้ครอบคลุมไปถึงการจัดบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน เครื่องใช้ในห้องเรียน สนาม สวนหย่อม แสงสว่าง น้ำดื่ม น้ำใช้และการรักษาความสะอาด อากาศ บุญช่วย (2537 : 145) กล่าวว่าผู้บริหารต้องตระหนักถึง การจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน ซึ่งจะทำให้แก่นักเรียนอยากมา

โรงเรียน นอกจากนี้การจัดบรรยากาศในโรงเรียนที่ดียังมีอิทธิพลในการหล่อหลอมพฤติกรรมทัศนคติ ค่านิยม สติปัญญาซึ่งสอดคล้องกับพรรณิ เกษมกมล (2543 : 35) ที่กล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารต้องรับผิดชอบจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 15,29) ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 24) ได้ระบุสาระสำคัญของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 15 ให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2542 ก : 81) ได้ดำเนินงานตามนโยบาย 4 ประการโดยเฉพาะการประกันความปลอดภัย ได้กำหนดเป้าหมายที่ให้ทุกโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และไม่มีมลภาวะ โดยมีมาตรการให้ทุกโรงเรียนจัดภูมิทัศน์พัฒนาอาคารสถานที่ให้สะอาดถูกสุขลักษณะ และมีความปลอดภัยจากมลพิษต่างๆแต่การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีนั้นสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้โดยตรงกับโรงเรียนในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หรือในการจัดภูมิทัศน์เพื่อพัฒนาอาคารสถานที่นั้น แต่ละโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดำเนินการตามนโยบายโดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หรือการจัดภูมิทัศน์พัฒนาอาคารสถานที่ของโรงเรียน ด้วยเงินและวัสดุจากการบริจาคของประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งโรงเรียนแต่ละขนาดอาจจะได้รับการบริจาคเงินและวัสดุจากประชาชนหรือชุมชนไม่เท่ากัน ทำให้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียนแต่ละขนาดจึงมีความแตกต่างกันไปด้วย จากสภาพดังกล่าว โรงเรียนแต่ละขนาดจะมีผลการดำเนินงานในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างไรนั้น ยังไม่สามารถรู้ได้อย่างชัดเจน

ดังนั้นตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้กำหนดให้โรงเรียนต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนแต่ละขนาดที่ตั้งกึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงการบริหารสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้มีประสิทธิภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลในการพัฒนา และกำหนดทิศทางแนวโน้มในอนาคตของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ผลการวิจัยนี้จะสามารถนำไปเป็นแนวทางประกอบการพิจารณา เพื่อปรับปรุงการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามขนาดของโรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 196 โรงเรียน โดยมุ่งศึกษาเฉพาะการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนใน 5 ด้านได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย การจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข การจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 398 โรงเรียน โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2543 : 21) ดังนี้

- 2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก 156 โรงเรียน
- 2.2 โรงเรียนขนาดกลาง 174 โรงเรียน
- 2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ 68 โรงเรียน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเคริจซีและมอร์แกน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 87) และสุ่มเป็นชั้นภูมิตามขนาดของโรงเรียน (Proportional stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 196 โรงเรียน ดังนี้

- 3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก 77 โรงเรียน
- 3.2 โรงเรียนขนาดกลาง 86 โรงเรียน
- 3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ 33 โรงเรียน
4. ตัวแปรต้นได้แก่ ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้
 - 4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
 - 4.2 โรงเรียนขนาดกลาง
 - 4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่
5. ตัวแปรตาม ได้แก่การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนใน 5
ด้าน มีดังนี้
 - 5.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย
 - 5.2 การจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม
และอบายมุข
 - 5.3 การจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี
 - 5.4 การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 - 5.5 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้หมายถึง การจัดสภาพต่างๆด้านกายภาพ ทางเคมี ทางชีวภาพ ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม บรรยากาศ ทั้งภายนอก ภายในห้องเรียน การจัดระบบนิเวศวิทยาในโรงเรียนและชุมชนให้เรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่ต่างมีประโยชน์เกื้อกูลกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาใน 5 ด้านคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพของผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์เพื่อความสุข ความเข้าใจ การยอมรับความสำเร็จ ความยินดี ความปลอดภัย การพัฒนาตนเอง การดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยมีครูผู้สอนให้ความรักความเมตตาแก่นักเรียนทุกคนด้วยกัลยาณมิตรอย่างจริงใจ

2. การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย หมายถึง โรงเรียนจัดบริเวณต่างๆของโรงเรียนมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับร่มรื่นสวยงาม ห้องเรียน ห้องพยาบาล โรงอาหาร

ห้องส้วม บริเวณที่คิมน้ำ ให้มีความสะอาดมีระเบียบอยู่เสมอ มีการดูแลบำรุงรักษาสภาพอาคารเป็นประจำ จัดทำรั้ว ทำทางระบายน้ำ มีที่กำจัดขยะเป็นสัดส่วน มีการตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ของสนามเด็กเล่นอยู่เสมอไม่ให้เกิดเป็นอันตรายแก่นักเรียน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี และจะเสริมสร้างนิสัยและพฤติกรรมของนักเรียนให้รักความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย จะมีอิทธิพลต่อจิตใจเด็กที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วย

3. การจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุขหมายถึง โรงเรียนควรตระหนักถึงอันตรายต่างๆของการใช้สารเคมีแต่ละชนิดเพื่อป้องกันสารพิษเข้าสู่ร่างกายทางปาก จมูก และผิวหนัง ปฏิบัติตามคำเตือนและข้อควรระวังโดยเคร่งครัด และมีการตรวจสอบสภาพประจำกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับสารพิษ บุคลากรในโรงเรียนประพฤตินเป็นแบบอย่างที่ดีไม่ติดสิ่งเสพติดทุกชนิด สถานที่โรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเสพสิ่งเสพติด ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นต้องหาวิธีป้องกันไม่ให้นักเรียนถูกล่อลวงและถูกลักพา ควรตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอกที่เข้ามาในโรงเรียนอย่างเข้มงวด โรงเรียนจัดทำแผนป้องกันอบายมุข โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ในด้านการแข่งขันกีฬานักเรียน ด้านศิลปะและดนตรี โรงเรียนยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี และมีการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไข นักเรียนในโรงเรียนปลอดจากสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรมและอบายมุขและจะทำให้เกิดการส่งเสริมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย

4. การจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดีหมายถึง โรงเรียนที่จัดระบบ ไฟฟ้า ประปาที่ดีและมีประสิทธิภาพตระหนักถึงความปลอดภัยที่เกิดอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด โรงเรียนมีระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรใช้อุปกรณ์ไฟฟ้ามีคุณภาพดีและได้มาตรฐานตามสถาบันทดสอบรับรองคุณภาพก่อนใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชิ้นต้องตรวจสอบสภาพปลั๊กและสายทุกครั้ง และต้องตระหนักเสมอว่าอุปกรณ์ไฟฟ้านั้นอาจมีไฟรั่วอยู่ต้องระมัดระวังอย่าประมาท ให้ความรู้อันตรายที่เกิดจากไฟฟ้ากับนักเรียน โรงเรียนจัดบริการนักเรียนให้มีน้ำประปาที่สะอาด มีการติดตั้งเครื่องกรองน้ำให้นักเรียนบริโภค สนามโรงเรียน แปลงเกษตร หอรงน้ำห้องส้วมมีการติดตั้งก๊อกน้ำอย่างเพียงพอ โรงเรียนจัดระบบ ไฟฟ้า ประปาที่ดี และมีประสิทธิภาพย่อมจะส่งผลให้สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย

5. การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึงโรงเรียนพัฒนาส่งเสริมให้สถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เหมาะสมสวยงาม สะอาดร่มรื่น ควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน มีอุทยานการศึกษา มีสวนหย่อม มีน้ำพุ มีที่นั่งสำหรับนักเรียนอย่างเพียงพอ มีสนามกีฬา มีห้องสมุด มีมุมพักผ่อน มีน้ำดื่มที่สะอาด มีป้ายคำขวัญโรงเรียน มีห้องพักรู มีห้องน้ำห้องส้วมอย่างเพียงพอ มีถังขยะเพียงพอกับจำนวนขยะในแต่ละวัน เพื่อ

ให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีผลต่อการพัฒนาการทุกด้าน ทั้งพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

6. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้หมายถึง โรงเรียนได้มีการจัด ส่งเสริมพัฒนาให้ครูและนักเรียน จัดห้องเรียนให้สะอาดเรียบร้อย มีแสงสว่างเพียงพอ มีการ ป้องกันเสียง รบกวนจากภายนอกเสียงสะท้อนได้ ที่นั่งเรียนเปลี่ยนแปลงตามกิจกรรมการเรียน การสอน นักเรียนมีส่วนร่วมในการตกแต่งห้องเรียนและมีการจัดป้ายนิเทศ มีวัสดุครุภัณฑ์ สื่อที่จำเป็นอย่างเพียงพอประกอบการเรียนการสอน เพื่อที่ช่วยให้มีการเสริมสร้างบรรยากาศการ เรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ห้องเรียนต้องมีความปลอดภัยจากของมีคมหรือพื้น ชำรุด ห้องเรียนมีมุมส่งเสริมความรู้ มีมุมแสดงผลงานนักเรียน มีครูพอเพียงกับจำนวนนักเรียน ครูแต่งกายสะอาด มีบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ดีและมีความยุติธรรมให้กับนักเรียน

7. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และ โรงเรียนที่เปิดสอนขยายโอกาสทางการศึกษา มีขนาดของโรงเรียนดังนี้

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301-1500 คน

8. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนครั้งนี้ ได้นำ เกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 24) เรื่องการศึกษาเพื่อการ ประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในมาตรฐานที่ 15 จากกรมวิชาการ (2543 : 29-30) คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียน การสอน และของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข : 81-84) ก้าวสู่ มาตรฐานการเรียนรู้สู่ทักษะชีวิตมาบูรณาการได้ แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน ใน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย

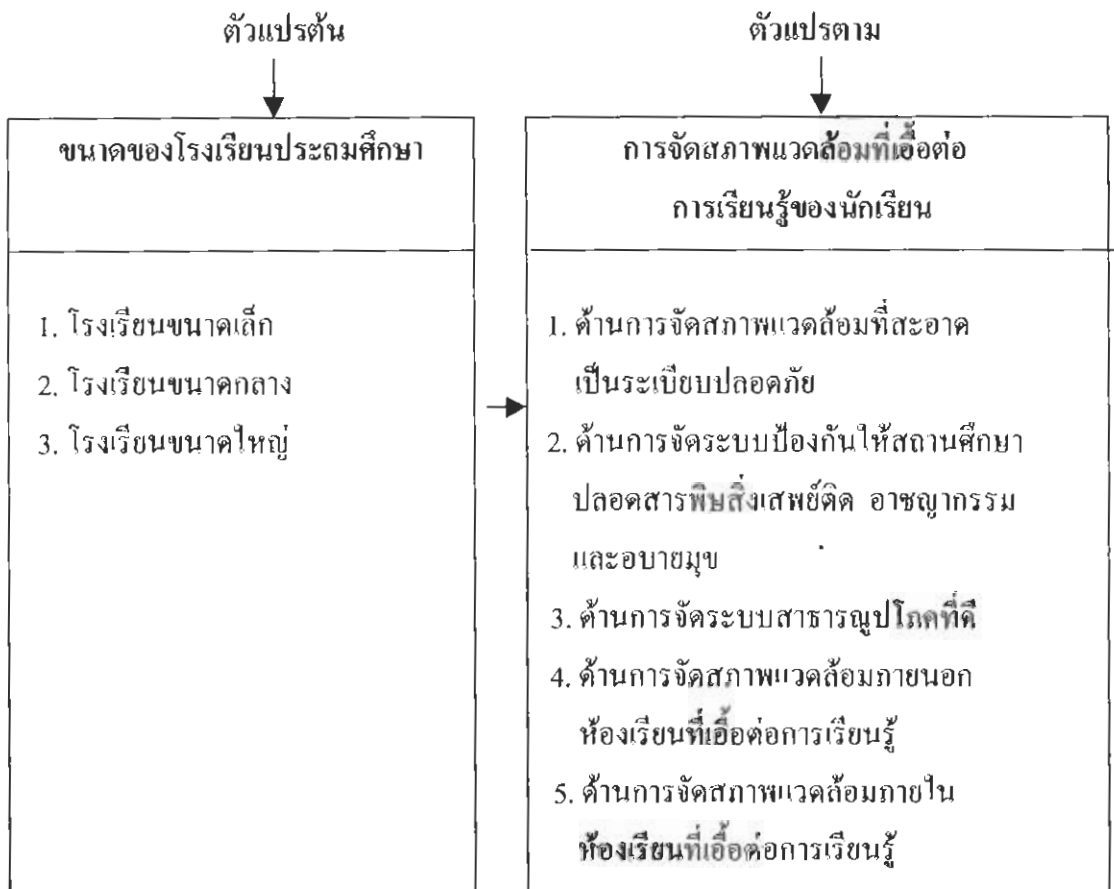
2. ด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งสัพยัคดี อาชญากรรม

และอบายมุข

3. ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี

4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

สมมุติฐานในการวิจัย

โรงเรียนขนาดต่างกันมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน